

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Rapport. Diskrepans mellan betyg och resultat på nationella prov i grundskolan

Förlag till beslut

- Rapporten godkänns

Sammanfattning

Engelska är det ämne där skillnaden mellan betyg och provbetyg är minst, både nationellt och på Gotland. Det finns liten skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller betyg. 11,93% är skillnaden mellan den skola med högst och lägst diskrepans. I svenska och matematik är diskrepansen större, med upp till 37,5% för svenska och 37,91% för matematik. Flickor tenderar att få högre betyg än provbetyget i dessa ämnen jämfört med pojkar. Det finns ingen tydlig trend över skolor som sätter högre betyg än vad proven visar.

Bedömning av elevers kunskaper är lärarens ansvar och bör baseras på hela terminen samt resultaten från nationella prov, enligt Skolverket. Engelska uppvisar bäst överensstämmelse, möjligen på grund av fler behöriga lärare. Viss avvikelse mellan betyg och provresultat är normalt, men stora diskrepanser är ett observandum. Analysen visar på behovet av kontinuerlig kompetensutveckling, särskilt för obehöriga lärare.

Ärendebeskrivning

Enligt Skolverket är de nationella proven ett stöd för en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning av en elevs kunskap. När lärare sätter betyg ska resultatet på nationella prov särskilt beaktas.

Provresultatet har alltså en särskild betydelse vid betygsättningen och större betydelse än andra enskilda underlag. Provet ska inte helt styra betyget och resultatet på nationella prov kan inte vara lärares enda underlag vid betygsättningen.

Provbetyg och betyg kan skilja sig åt både uppåt och nedåt. Observandum om det blir systematiska avvikelser i resultatet på gruppnivå. Det *kan* indikera nationella prov inte särskilt beaktats. Det är ytterst läraren som är ansvarig och sätter betyg.

Ämne	Kön	2022	2023	2024	
Elever i år 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i svenska	Gotland	Totalt	33,6	34,2	34,6
		Tjejer	32,9	32,2	42,2
		Killar	34,4	35,7	27,5
	Riket	Totalt	36,5	29,3	32,5
		Tjejer	-	33,4	35,9
		Killar	-	25,4	29,4
Elever i år 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i matematik	Gotland	Totalt	42,4	27,9	20,6
		Tjejer	49,3	31,7	24,1
		Killar	35,3	24,3	17,5
	Riket	Totalt	35,6	25,1	24,8
		Tjejer	-	28,2	27,7
		Killar	-	22,3	22,1
Elever i år 9 som fått högre betyg än provbetyg i ämnesprov för engelska	Gotland	Totalt	14,7	12,7	13,8
		Tjejer	17,6	16,3	14,7
		Killar	11,5	9,4	13,1
	Riket	Totalt	10,4	9,6	10,7
		Tjejer	-	11,2	13,0
		Killar	-	8,2	8,7

I tabellen ovan redovisas resultatet för Gotland, jämfört med riket. Siffror för killar och tjejer 2022, för riket finns inte tillgängliga. Siffrorna är hämtade ur Kolada.

I nedanstående tre tabeller redovisas diskrepansen mellan betyg och provbetyg i nationella prov för matematik, svenska och engelska för elever i år 9 på Gotland.

Siffran till höger är ett genomsnitt för de tre år som finns med i redovisningen. Tabell 1 visar resultat för samtliga elever, tabell 2 – tjejer och tabell 3-killar.

Tabell 1. Alla elever i år 9 inom de kommunala skolorna på Gotland. Röda siffror är högre betyg än provbetyg, grönt är samma betyg som provbetyg och grått är lägre betyg än provbetyg.

Tabell 2. Resultat för flickor i år 9 inom de kommunala skolorna på Gotland. Röda siffror är högre betyg än provbetyg, grönt är samma betyg som provbetyg och grått är lägre betyg än provbetyg.

Tabell 3. Resultat för pojkar inom de kommunala skolorna på Gotland. Röda siffror är högre betyg än provbetyg, grönt är samma betyg som provbetyg och grått är lägre betyg än provbetyg.

Engelska är det ämne som har lägst diskrepans mellan betyg och provbetyg. Det är lika mellan Gotland och riket. Skillnaden mellan pojkar och flickor varierar inte mycket, det är ungefär lika många flickor som pojkar som får högre betyg än provbetyget. 11,93% skiljer mellan den skola som har högst diskrepans mot den som har lägst. Svenska och matte har högre diskrepans, både nationellt och lokalt. För svenska skiljer det 37,5% mellan den skola som har högst värde på Gotland. I matematik är motsvarande siffra 37,91%.

Flickor får generellt högre betyg än provbetyget jämfört med pojkar. Det gäller både svenska och matematik.

Det går inte att se något mönster mellan skolorna vad gäller att sätta högre betyg än provbetyget visar.

Endast Södervärn och Solberga finns inte med bland högst eller lägst i något ämne.

Bedömning

Bedömning av en elevs kunskap är varje lärares ansvar. De har underlag samlade från hela terminen, sammantaget med resultat från nationella prov. Enligt Skolverket ska resultaten från nationella proven särskilt beaktas vid betygsättning.

Analysen visar att engelska är det ämne som har bäst överensstämmelse. En hypotes kan vara att det är fler behöriga lärare i engelska än det finns inom matematik, till exempel. Kontinuitet i läroplanen på skolorna och tillgång till kollegor att sambedöma med kan påverka resultaten. Detta kan möjligen förklara att Södervärn och Solberga inte ligger högst eller lägst i något ämne. Ett visst mått av avvikelse är ofrånkomligt då ett provresultat inte kan vara den enda tillförlitliga källan att göra en bedömning av en elevs kunskaper. Däremot blir det ett observandum när diskrepansen blir för stor.

Betyg och bedömning är ett område inom grundskolans systematiska kvalitetsarbete och analys av resultaten ovan kan vara ett bra diskussionsunderlag. Det visar att en kontinuerlig kompetensutveckling behövs inom området och där bör särskilt obehöriga lärares kompetens stärkas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, 2025-01-09

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Jörgen Norström
Avdelningschef grundskolan